

HALLINTOVALIOKUNTA

Lausunto 7/1995 vp

Hallituksen esitys 106/1995 vp

Lakivaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 3 päivänä loka-kuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 106/1995 vp ulosottoviranomaisia ja ulosottoasioiden muutoksenhakuja koskevan lainsäädännön uudistamisesta lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa lakivaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina osastopäällikkö Tuomo Rapola, hallitusneuvos Esko Sorvali, lainsäädäntöneuvos Tuula Linna ja vanhempi hallitussihteeri Christer Lundström oikeusministeriöstä, ylijohtaja Pekka Kilpi, poliisijohtaja Seppo Nevala, neuvotteleva virkamies Tiina Eränkö-Pekkanen, neuvotteleva virkamies Martti Jarkko ja ylitarkastaja Päivi Pekkarinen sisäasiainministeriöstä, hallitussihteeri Risto Leikos valtiovarainministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen, professori Olli Mäenpää Helsingin yliopistosta, maaherra Eva-Riitta Siitonen Uudenmaan lääninhallituksesta, maaherra Kalevi Kivistö Keski-Suomen lääninhallituksesta, maaherra Olavi Martikainen Kuopion lääninhallituksesta, kansliapäällikkö Pentti Saira Lapin lääninhallituksesta, kehittämispäällikkö Antti Iso-Koivisto Suomen Kuntaliitosta, puheenjohtaja Mikko Paatero Poliisin lääninjohto ry:stä, puheenjohtaja Antero Tuomi ja I varapuheenjohtaja Tapani Tiilikainen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja Jorma Kalske Suomen kaupunginviskaaliyhdistyksestä, puheenjohtaja Pekka Louekoski Suomen kaupunginvoutien yhdistyksestä, varapuheenjohtaja Lauri Haikarainen Suomen henkikirjoittajayhdistyksestä, varapuheenjohtaja Kyösti Kerälä Suomen poliisijärjestöjen liitosta edustaen myös Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry:tä ja Avustavat ulosottomiehet ry:tä, puheenjohtaja Veli-Erkki Wäre Poliisilakimiehet ry:stä, puheenjohtaja Mauno Lallinen Suomen ulosottoapulaisten yhdistyksestä, puheenjohtaja Juhani Orava Keski-Pohjanmaan

Poliisiyhdistyksestä, käräjätuomari Seppo Männikkö Suomen käräjäoikeustuomarit ry:stä, lakimies Astrid Thors Svenska Finlands folktingetin hallintovaliokunnasta, kaupunginjohtaja Veikko Tikkanen Kuhmon kaupungista, kaupunginjohtaja Pertti Vainionpää Nurmeksen kaupungista, kunnanjohtaja Jussi Huttunen Leppävirran kunnasta, poliisimestari Juhani Virkkunen Oulun poliisilaitoksesta, nimismies Antero Kotila Kristiinankaupungin nimismiespiiristä, nimismies Bo-Sanfrid Höglund Pietarsaaren nimismiespiiristä, nimismies Matti Vuorinen Vantaan nimismiespiiristä, nimismies Ossi Hyvönen Muonion nimismiespiiristä, nimismies Pentti Tuppurainen Kuhmon nimismiespiiristä, nimismies Reijo Heikkinen Saarijärven nimismiespiiristä, nimismies Mikko Sormunen Kuusamon nimismiespiiristä, nimismies Matti Hoviniemi Kangasniemen nimismiespiiristä, nimismies Esa Karhu Nurmeksen nimismiespiiristä, vanhempi konstaapeli Pekka Ala-Fossi Kauhajoen nimismiespiiristä ja toimistosihteeri Tuula Haapanen Pöytyän nimismiespiiristä. Lisäksi Savon Liitto, Kivijärven kunta ja Nokian nimismiespiiri ovat antaneet kirjallisen asiantuntijalausannon.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi ulosottoimen hallinto- ja lainkäyttöorganisaatio. Ensin mainitulta osin ehdotukset perustuvat valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annettuun lakiin. Ehdotukset liittyvät ulosottolainsäädännön kokonaisuudistukseen, joka on tarkoitus toteuttaa vaiheittain laajahkoin osittaisuudistuksin.

Uudet ulosoton hallinto-organisaatiota koskevat säännökset eli säännökset ulosottoviranomaisista ja ulosottotoimen hallinnosta sijoitettaisiin ulosottolakiin, jolloin ulosottotoimesta annettu laki kumottaisiin. Ulosottomiehenä toi-

misi kihlakunnanvouti. Paikallinen ulosottotoimi järjestettäisiin kihlakunnittain, ja oikeusministeriö voisi määrätä tehtävien hoitamisesta toisen kihlakunnan alueella ja yhteistoiminnasta ulosotossa. Ulosottomiestä koskevat esteellisyysäännökset ehdotetaan tarkistettaviksi. Avustava ulosottomies suorittaisi ulosottomiehen määräämät täytäntöönpanotehtävät ulosottomiehen valvonnassa. Ulosottotoimen keskusviranomaisena olisi oikeusministeriö, jonka hallinnonalaan ulosottoviranomaiset ja ulosottotoimen hallinto kuuluvat. Paikallisena ulosottoviranomaisena olisi kihlakunnanvouti. Lääninhallitukselle kuuluisivat sille asetuksessa erikseen säädetyt tehtävät.

Ulosottotoimen lainkäyttöorganisaatio ehdotetaan uudistettavaksi siten, että muutosta ulosottoasioissa haettaisiin ulosotonhaltijan sijasta käräjäoikeudelta. Ulosottovalitusten käsittely keskitettäisiin 19 käräjäoikeuteen. Muutoksenhakemus käsiteltäisiin käräjäoikeudessa yhden tuomarin kokoonpanossa. Käräjäoikeuden päätöksiin haettaisiin normaaliin tapaan muutosta hovioikeudelta ja sen päätöksiin korkeimmalta oikeudelta. Maksuton oikeudenkäynti olisi mahdollinen ulosottovalitusasiassa.

Ulosottomiehen itseoikaisumahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi. Ulosottomenettelyyn liittyvien takaisinsaanti- ja vahvistuskanteiden sekä sivullisen nostamien ulosoton torjuntakanteiden yhtenäiseksi sääntelyksi ehdotetaan ulosottolakiin otettavaksi säännöksiä käräjäoikeudessa riita-asiana ajettavasta kanteesta (*täytäntöönpanoriita*). Lakiehdotuksessa on myös täydennetyt säännökset täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

Lisäksi ehdotetaan hallinto- ja lainkäyttöorganisaation uudistamisen johdosta tarpeelliseksi käyviä muutoksia säännöksiin, jotka koskevat tehtävien ja toimivallan jakoa ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen välillä, sekä eräisiin menettelyä ulosottoasioissa koskeviin säännöksiin. Osamaksukaupasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ulosottolain muutoksenhakujärjestelmän uudistamisen vaatimat muutokset sekä otettavaksi säännös tilityssaatavan korosta. Kielilakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kaikkien ulosottomiesten kaksikielisellä alueella antamat kuulutukset voidaan kirjoittaa ainoastaan väestön enemmistön kielellä, jollei hakija toisin vaadi.

Esityksen voimaantulo hallinto-organisaation uudistamisen osalta on riippuvainen paikallishallintouudistuksen toteutumisesta, minkä on

suunniteltu tapahtuvan 1 päivänä joulukuuta 1996. Tämän vuoksi ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan sanottuna ajankohtana.

Valiokunnan kannanotot

1. Yleisperustelut

Valiokunta toteaa, että esitys muodostaa yhdessä hallituksen esitysten 83/1995 vp, 86/1995 vp, 97/1995 vp ja 129/1995 vp kanssa valtion paikallishallinnon uudistamiseen liittyvän kokonaisuuden. Esitykset toteutuessaan muodostavat samalla yhdessä valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) kanssa kihlakuntauudistuksen lakiperusteisen normipohjan.

Lisäksi on syytä todeta, että maa on jo valtion paikallishallintolain nojalla jaettu valtioneuvoston päätöksellä kihlakuntiin sekä päätetty kihlakuntien virastotyyppistä ja kielellisestä jaotuksesta. Kihlakunnassa on joko kihlakunnanvirasto tai erillinen virasto. Tässä yhteydessä tarkastelu painottuu kihlakunnanviraston näkökulmaan. Uudistuksen toimeenpanon tässä vaiheessa on tarkoitus muuttaa virastotyyppipäätöstä.

Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain mukaan valtion paikallishallinnon uudistamisen tavoitteena on parantaa palvelujen laatua ja kansalaisten oikeusturvaa, turvata palvelujen riittävä ja tasapuolinen saavuus maan eri osissa sekä luoda edellytykset toimintojen kokonaiselle yhteen, päätösvallan siirtämiselle paikallistasolle ja palvelujen taloudelliselle tuottamiselle. Käsitellyssä olevat lakiehdotukset eivät takaa välttämättä kaikilta osin uudistuksen tavoitteiden toteutumista niin sanotun puitelain ja sen perustelujen mukaisella tavalla. Esillä olevat hallituksen esitykset muodostavat kuitenkin toteuttamiskelpoisen ratkaisumallin. Vasta käytännön soveltaminen osoittaa ratkaisun toimivuuden. Tästä syystä uudistuksen toimeenpanoa onkin tarkkaan seurattava.

Paikallishallintolain perusteella maa on jaettu sen eri alueiden olosuhteet huomioon ottaen kihlakuntiin, jotka ovat kooltaan ja väestömääriltään erilaisia. Valiokunta kiinnittää myönteisenä seikkana huomiota siihen, että lakiehdotukset mahdollistavat hallinnon järjestämisen eri osissa maata eri tavalla paikalliset olosuhteet huomioon ottaen siten, että myös kansalaisen näkö-

kulmasta pyritään turvaamaan kohtuullisesti palvelujen asianmukainen saatavuus.

Valiokunta toteaa, että uudistuksen toimeenpanon selkeänä lähtökohtana on valtion paikallishallinnon järjestäminen ja hoitaminen poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätöiden osalta kihlakunnittain. Kuitenkaan kaikki muodostetut kihlakunnat eivät pysty toimimaan täysin itsenäisesti. Osittainen yhteistoiminta tulee olemaan suhteellisen yleistä.

Yhteistoiminnan järjestämistä rajoittaa pääsääntö tehtävien hoitamisesta ja järjestämisestä kihlakunnittain. Tämän vuoksi valiokunnan käsityksen mukaan mikään kihlakunta ei voi olla täysin tyhjä jonkin toimialan tehtävien ja henkilöstön osalta. Vaikka toimialan päällikkö työskentelisi yhteistoimintatilanteessa toisesta kihlakunnasta käsin, olisi kihlakunnalla kuitenkin omat määrärahat ja oma henkilöstö. Hallintovaliokunta korostaa, ettei yhteistoiminnalla saa luoda kihlakuntajajoutuksen mitätöiviä suurpiirejä. Yhteistoiminnassa onkin kysymys järkevästä ja käytännöllisestä tehtävien hoitamisesta kihlakuntajajon puitteissa.

Edellisessä kappaleessa lausuttuun viitaten hallintovaliokunta katsoo, että kihlakunnassa tulee olla kihlakunnanvouti, jos tehtäviä riittää yhdellekin ulosottomiehelle. Eri asia on, että esimerkiksi sijaisuudet saatetaan joutua hoitamaan tällöinkin eri kihlakuntien kihlakunnanvoutien kesken. Tässä kappaleessa sanottu koskee myös kihlakunnansyyttäjä. Lisäksi valiokunta katsoo, että jokaisen kihlakunnan ulosottoyksikössä tulee olla ainakin avustavia ulosottomiehiä ja mahdollisesti myös tilittävää henkilökuntaa. Hallintovaliokunta pitää lähtökohtana, että jokaisessa kihlakunnassa olisi ainakin poliisipäällikön virka. Mikäli tällaisen viran perustaminen ei ole järkevää, on kihlakuntajakoa tarpeen muuttaa.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä vakavaa huomiota siihen, että asianomaiset ministeriöt päättäessään yhteistoiminnasta ja yhteistoiminta-alueista huolehtivat siitä, etteivät yhteistoiminta-alueet poikkea eri toimialoilla toisistaan muutoin kuin välttämättömistä syistä.

Osassa maata ei voida uudistuksen tavoitteita muun muassa kansalaisen näkökulmasta toteuttaa edes järkevällä yhteistoiminnalla. Hallituksen esityksessä poliisihallintolain muuttamisesta todetaankin, että Lapin läänin alueella erääten kihlakunnat ovat alueeltaan ja väestömäärältään sellaisia, että eri osastojen päälliköiden täyden työmäärän saavuttaminen ei ole mahdollista yh-

teistoimintajärjestelyinkään. Näiden poikkeuksellisten tilanteiden varalta sekä palvelujen riittävän ja tasapuolisen saatavuuden turvaamiseksi hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että sisäasiainministeriö voisi perustaa kihlakunnanvirastoon nimismiehen viran. Nimismies toimisi poliisi-, syyttäjä- ja ulosotto-osastojen päällikkönä. Järjestelyn mahdollistava säännös sisältyy myös kihlakunnansyyttäjiä koskevaan lakiesitykseen.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta on päättänyt ehdottamaan poliisihallintolain muuttamista siten, että valtioneuvoston yleisistunto voi erityisistä syistä ottaen huomioon kihlakunnan harvan asutuksen, pitkät etäisyydet, hankalat kulkuyhteydet, kieliolot tai muut niihin rinnastettavat perusteet päättää, että kihlakunnanvirastoon perustetaan nimismiehen virka poliisi- ja ulosotto-osastojen päälliköiden tehtävien hoitamista varten. Nimismies voidaan määrätä hoitamaan myös syyttäjäsoston päällikön tehtäviä. Valiokunnan ehdottamassa muodossa erityisestä syystä perustettavaan nimismiehen virkaan tulisivat kuulumaan vain aivan poikkeuksellisesti syyttäjän tehtävät.

Ulosotto-toimen osalta niin sanottua varsinaista substanssien henkilöstöä ovat esityksen perusteella lähinnä ulosottomies ja avustava ulosottomies. Muuta henkilöstöä, joka tekee luonnollisesti tärkeää ja ammattitaitoa vaativaa työtä, voidaan tässä yhteydessä luonnehtia avustavaksi henkilöstöksi. Avustavan henkilöstön osalta voidaan todeta, että toiminnassaan tietyllä hallinnonalalla virkamiehet ovat itsenäisiä suhteessa toisiin hallinnonaloihin. Saman virasto- ja tulosyksikön virkamiehinä he ovat sen sijaan henkilöstöhallinnollisesti yhdenvertaisessa asemassa. Käytännön kannalta onkin tärkeää, että kihlakunnanvirastojen toiminta kaikissa olosuhteissa taataan. Sanottu tarkoittaa sitä, että eri osastojen avustavaa henkilöstöä on voitava tarvittaessa, esimerkiksi sijaisuuksien ja työruuhkien kyseessä ollen, käyttää kihlakunnanviraston muiden osastojen töihin.

Valiokunta ehdottaa poliisi-, ulosotto- ja syyttäjätöiden toimialalakien yhteistoimintasäännöksiin liittyvän kuulemismenettelyn yhdenmuukaistamista täsmentäen samalla poliisihallintolaissa ehdotettua mallia.

Valiokunta korostaa uudistuksen toimeenpanossa palvelujen saatavuuden turvaamista pitäen tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä säilytettäisiin mahdollisuuksien mukaan nykyiset poliisi-piirien kansliat ja rekisteritoimistot. Nykyisistä

poliisipiirien kanslioista muodostetaan kihlakunnanvirastoja, erillisiä virastoja tai niiden palveluysiköitä. Samoin rekisteritoimistoista muodostetaan joko kihlakunnanvirastojen yksiköitä, erillisiä virastoja tai niiden palveluysiköitä. Muihin kihlakuntaan kuuluviin kuntiin, palvelujen tarpeesta riippuen, perustetaan eri hallinnonalojen yhteisiä palveluysiköitä, joiden osapuolina voisivat kihlakunnanviraston lisäksi olla ainakin työvoimatoimisto, verotoimisto, kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto ja kunta. Palveluysikköjen määrä näin ollen lisääntyisi nykytilanteeseen verrattuna.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että kansalaisten palvelu ja asioiden käsittely kaksikielillä alueilla turvataan molemmilla kielillä.

Valiokunta korostaa riittävän koulutuksen järjestämistä uudistuksen toimeenpanoon liittyen.

2. Yksityiskohtaiset kannanotot

Laki ulosottolain muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Ulosottomies. Valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa nimismiehen virasta esitettyyn viitaten lakiehdotuksen 1 §:ään tässä kohdin teknisenä pidettävää muutosta.

3 §. Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta. Kihlakuntien yhteistoimintaa koskevasta säännöksestä ei selkeästi ilmene se seikka, että ensin on päätettävä ne kihlakunnat, joiden ulosottotehtävät hoidetaan toisen kihlakunnan toimesta. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi 3 §:n 2 momentin muuttamista. Lisäksi valiokunta ehdottaa 3 §:n 2 momentin kuulemismenettelyn laajentamista ja kirjoittamista yhdenmukaiseksi noudattaen poliisihallintolain menettelyä kuitenkin täsmentäen siinä esitettyä kuulemisratkaisua.

11 §. Paikallinen ulosottoviranomainen. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kihlakunnanvoudilla on tehtäviä myös avustavien ulosottomiesten valvonnassa. Tämä seikka on syytä ottaa huomioon arvioitaessa kihlakunnanvoutien työmäärää, minkä vuoksi ainakaan kahta kihlakuntaa useampaa yksikköä ei pitäisi antaa saman voudin johdettavaksi. Voidaan aiheellisesti epäillä, kykeneekö yksi virkamies valvomaan muodostuvia suuria alueita palvelutoimistoinen. Myös läänien rajat ja muodostettavien alueiden kielelliset olot tulisi ottaa huomioon kihlakunnanvoutien toimialueita määrättäessä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa 11 §:n 1 momentin loppuun uutta virkettä, jonka mukaan kihlakunnanvouti voidaan erityisistä syistä määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä.

Lisäksi valiokunta ehdottaa edellä yleisperusteluissa nimismiehen virasta esitettyyn viitaten 11 §:n 3 momentin muuttamista siten, että nimismies toimii valtioneuvoston päätöksellä myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

3. Muut kannanotot

Valiokunta on lausunnossaan ottanut kantaa hallituksen esitykseen ainoastaan paikallishallinnon uudistamiseen liittyviltä ulosottoimenhallintoa koskevilta osilta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja ehdottaa, että ne hyväksytään valiokunnan ehdottamin muutoksin ja kannanotoin.

Valiokunta esittää kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),
muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku, sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä *lisätään* 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

Ulosottoviranomaiset

1 §

Ulosottomies

Ulosottoasiat käsittelee ulosottomies. Ulosottomiehenä on kihlakunnanvouti. (*Poist.*) Ulosottomiehenä toimii myös 11 §:n 3 momentissa tarkoitettu nimismies. Ulosottomiehelle kuuluu myös rikostuomioiden täytäntöönpano niin kuin siitä erikseen säädetään.

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Oikeusministeriö voi lääninhallitusta, asianomaisia kihlakunnanvirastoja, kihlakunnan ulos-

ottovirastoja ja kihlakunnanviraston ulosotto-osastoja sekä alueen kuntia kuultuaan

1) ulosottoasioiden lukumäärän sitä edellyttäessä määrätä kihlakunnan ulosottoviraston tai kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan ulosottotehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella; taikka

2) paikallisen ulosottotoimen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi määrätä eri kihlakuntien ulosottovirastot tai kihlakunnanvirastojen ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa.

4—9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Ulosottotoimen hallinto

10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

Paikallinen viranomainen ulosottoasioissa ja

muualla laissa ulosottomiehelle säädetyissä tehtävissä on kihlakunnanvouti, joka toimii kihlakunnan ulosottovirastossa tai kihlakunnanviraston ulosotto-osastossa. *Erityisistä syistä kihlakunnanvouti voidaan määrätä hoitamaan tehtäviä useamman eri kihlakunnan ulosottoyksikössä.*

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Jos valtioneuvoston yleisistunto on päättänyt, että (*poist.*) kihlakunnanvirastoon perustetaan poliisin hallinnosta annetun lain (*poist.*) 6 a §:ssä (1) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

12—14 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27, 32 ja 32 a §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneitten varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen

Itseoikaisu

1—5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn

Valitus

1—12 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13—18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Dromberg sekä jäsenet Juurola,

Kallio, Kankaanniemi, Karpio, V. Koski, Kuro-la, Löv, Manninen, Mikkola, T. Pohjola, Puhjo, Pulliainen ja Ranta-Muotio.

Eriävä mielipide

Kihlakuntauudistus ei toteudu hallituksen esitysten pohjalta niin sanotun puitelain ja sen perustelujen mukaisessa muodossa. Uudistuksessa ei synny todellisia yhden luukun periaatteella toimivia yhtenäisvirastoja. Sen sijaan tosiasiallisesti muodostuu kihlakuntajaotuksesta poiketen yhteistoiminta-alueita, joita on kihlakuntien määrää selvästi vähemmän. Käsiteltävinä olevien lakiehdotusten mukaisessa muodossa kihlakuntajaotuksella ei näin ollen tule kaikkialla maassa olemaan tosiasiallista merkitystä hallinnollisena jaotuksena. Tämän vuoksi palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osissa ei toteudu puitelain edellyttämällä tavalla.

Epäkohtien korjaamiseksi ehdotammekin erillislakien säätämistä edellisellä eduskuntakaudella hallintovaliokunnassa yksimielisesti hyväksytyyn mallin mukaisina, täydennettynä nykyisissä esityksissä olevalla nimismiesjärjestelmällä, joka ulotetaan koko maahan.

Ehdotuksemme mukaan tehtävät hoidetaan ja järjestetään kaikissa tapauksissa kihlakunnittain.

Yhteistoiminta voi tulla kysymykseen vain poikkeuksellisesti ja ainoastaan osittaisena yhteistoimintana.

Lisäksi ehdotamme, että nimismiesjärjestelmä tulisi sisäasiainministeriön päätöksellä otettavaksi käyttöön siellä, missä tehtäviä ei voida asianmukaisesti järjestää ja hoitaa kihlakunnittain.

Edelleen ehdotamme, että avustava henkilöstö olisi kihlakunnanviraston yhteistä.

Edellä olevan perusteella esitämme kunnioit-

että valiokunnan lausuntoon sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

ulosottolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1895 annetun ulosottolain 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 4 luvun 9 c §, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 luvun 12 §:n 3 momentti, 5 luvun 45 §:n 4 momentti ja 6 luvun 14 § 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73) ja 4 luvun 9 c § samana päivänä annetussa laissa (394/73),

muutetaan 1 luku, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti sekä 32 §, 4 luvun 9 b ja 10 §, 5 luvun 9 §:n 3 momentti, 11 §:n 4 momentti ja 45 §:n 3 momentti sekä 6 luvun 12, 17 ja 18 § sekä 9 ja 10 luku,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 3 luvun 12 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 a §:n 2 ja 4 momentti ja 32 § sekä 5 luvun 45 §:n 3 momentti mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), 4 luvun 9 b § samana päivänä annetussa laissa (394/73) ja 10 § muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 1929 ja 18 päivänä lokakuuta 1929 annetuilla laeilla (239 ja 321/29) sekä mainitulla 18 päivänä toukokuuta 1973 annetulla lailla (389/73), 5 luvun 9 §:n 3 momentti 27 päivänä marraskuuta 1987 annetussa laissa (897/87) ja 11 §:n 4 momentti 15 päivänä kesäkuuta 1984 annetussa laissa (461/84) ja 6 luvun 18 § osittain muutettuna 14 päivänä joulukuuta 1984 annetulla lailla (867/84), sekä 9 ja 10 luku niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä

lisätään 3 luvun 21 §:ään siitä 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1016/85) kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti, 27 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 momentti ja 3 lukuun uusi 32 a §, 5 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja 21 §:ään, sellaisena kuin se on 12 päivänä maaliskuuta 1909 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 6 luvun 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 18 päivänä toukokuuta 1973 annetussa laissa (389/73), uusi 3 ja 4 momentti sekä 8 lukuun uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

Ulosottoviranomaiset

1 ja 2 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

3 §

Ulosottomiehen toimialue ja yhteistoiminta

Paikallinen ulosotto toimi järjestetään ja hoidetaan kihlakunnittain.

Oikeusministeriö voi lääninhallituksen esityksestä erityisestä syystä määrätä kihlakunnanviraston ulosotto-osaston hoitamaan tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella taikka määrätä eri kihlakuntien ulosotto-osastot hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa. Ennen esityksen tekemistä lääninhallituksen on kuultava kuntia, kihlakunnanvirastoja ja ulosotto-osastoja.

4 ja 5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

6 §

Muu henkilöstö

(1 mom. kuten valiokunnan lausunnossa)

Kihlakunnanviraston ulosotto-osaston muita kuin varsinaisia ulosottomiehen ja avustavan ulosottomiehen tehtäviä hoitaa kihlakunnanviraston yhteinen henkilöstö, josta säädetään tarvittaessa asetuksella. Yhteisen henkilöstön ottaa kihlakunnanviraston päällikkö, jollei hänen vahvistamassaan kihlakunnanviraston työjärjestyksessä toisin määrätä. (Uusi 2 mom.)

7—9 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Ulosottoimen hallinto

10 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

11 §

Paikallinen ulosottoviranomainen

(1 ja 2 mom. kuten valiokunnan lausunnossa)

Jos sisäasiainministeriö on päättänyt, että kihlakunnanvirastoon perustetaan poliisin hallinnosta annetun lain 6 a §:ssä (/) tarkoitettu nimismiehen virka, toimii nimismies myös paikallisena ulosottoviranomaisena.

12—14 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täydentävät säännökset

15—17 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

3 luku

Yleisiä säännöksiä tuomioiden ja päätösten täytäntöönpanosta

12, 13, 20 a, 21, 27, 32 ja 32 a §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

4 luku

Ulosmittauksesta

9 b ja 10 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

5 luku

Ulosmitatun omaisuuden rahaksi muuttamisesta

6, 9, 11, 21 ja 45 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

6 luku

Ulosmittauksesta kertyneiden varain tilityksestä ja jakamisesta

12, 15, 17 ja 18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

8 luku

Ulosottoasiain kuluista

9 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

9 luku

Itseoikaisu, täytäntöönpanoriita ja täytäntöönpanon keskeyttäminen*Itseoikaisu*

1—5 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täytäntöönpanoriita

6—13 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Täytäntöönpanon keskeyttäminen

14—18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

10 luku

Muutoksenhaku ulosottomiehen menettelyyn*Valitus*

1—12 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Valituksen käsittely tuomioistuimessa

13—18 §

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan lausunnossa)

Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1995

**Matti Väistö
Hannes Manninen****Toimi Kankaanniemi
Aulis Ranta-Muotio**

